Statnett

Besøksadresse
Nydalen allé 33, 0484 Oslo

Postadresse
PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Foretaksregister
NO 962 986 633 MVA

T +47 23 90 30 00
F +47 23 90 30 01

W statnett.no
E firmapost@statnett.no

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbeh./tlf.nr.: Tommy Haugen / 994 98 990
Vår dato: 31.05.2019

Referat fra hørings- og dialogmøte i forbindelse med Nettutviklingsplanen 2019

I henhold til forskrift om energiutredninger § 18 skal Statnett oversende Norges vassdrags- og energidirektorat et referat fra avholdte hørings- og dialogmøter i forbindelse med Nettutviklingsplanen senest en måned etter avholdt møte. I år arrangerer Statnett hørings- og dialogmøter i Bergen (2. mai), Stjørdal (15. mai), Gardermoen (21. mai) og Tromsø (27.mai). Vedlagt følger referat fra møtet som ble avholdt i Bergen 2. mai, inkludert referat fra workshop i grupper i siste del av møtet.

Det var mulig å komme med innspill på innhold presentert i møtet inntil 10 dager etter møtet ble avholdt. Vi mottok ingen innspill til møtet i Bergen, så det følger derfor ingen høringsprotokoll i dette referatet.

Med vennlig hilsen

Grete Westerberg
Statnett SF

Vedlegg: Referat og program fra hørings- og dialogmøte i forbindelse med Nettutviklingsplanen i Bergen 2. mai 2019.

Kopi til: NVE v/ Anne Vera Skrivarhaug.

Referat fra hørings- og dialogmøte i forbindelse med Nettutviklingsplanen 2. mai 2019

Møtet ble avholdt på Thon Hotell Orion i Bergen. Det var totalt 33 deltakere representert fra nettselskap, kraftprodusenter, større forbrukere, bransje- og interesseorganisasjoner, og regionale og sentrale myndigheter. Programmet hadde to bolker; én med foredrag og én med workshop. Det var totalt 5 foredrag, hvorav 2 var fra eksterne parter. Presentasjonene er tilgjengelige på Statnett sine hjemmesider.

Håkon Borgen fra Statnett innledet med en presentasjon om Statnett sin strategi for å oppfylle vårt samfunnsoppdrag. Statnett har fokus på miljø, og vi har utarbeidet en egen miljø- og klimastrategi og miljøpolicy. Nettutviklingsplanen skal gi et fundament for dialog og samhandling, og vi opplever store endringer i kraftbransjen som øker behovet for koordinering og effektivitet. Statnett har opplevd stor vekst i antall tilknytningssaker, og vi er på vei mot en mer effektiv tilknytningsprosess. Digitalisering er sentralt for å kunne effektivisere prosesser rundt nettutvikling, herunder nettilknytning.

Diskusjonen i etterkant av presentasjonen handlet om hvorfor det er ulikt nivå på investeringer mellom de nordiske transmisjonsnettoperatørene, og hva som kommer til å påvirke investeringsnivået til Statnett i årene fremover.

Eirik Gullesen fra Statnett fortalte om nettutvikling i region vest. Eirik gikk gjennom hvordan dagens kraftsystem i Vest er, og Statnett sine tiltak under gjennomføring, investeringsbesluttede tiltak og planer på lengre sikt. Statnett opplever stor aktivitet innen både forbruk og produksjon i regionen. På forbrukssiden har Statnett flere tilknytningssaker knyttet til blant annet elektrifisering av sokkel og etablering av datasentre. Det er også planer om produksjonsvekst i regionen, og vindkraft ble spesielt trukket frem.

Diskusjonen i etterkant av presentasjonen handlet om prosesser rundt tilknytning av omsøkt forbruk som det ikke er plass til, og hvordan Statnett planlegger for å møte nye tilknytningssaker som kommer. Spesielt ble tilknytningssaker i områdene rundt Odda, BKK og Haugalandet diskutert. Det ble også diskutert hvordan Statnett planlegger for ytterligere forsterkninger mellom N05 og N03, også sett i lys av økt kapasitet mot utlandet.

Karin Lövebrant Västermark fra Statnett fortalte om hvordan Statnett vurderer forsyningssikkerhet. Karin ga en kort innføring i Statnett sine retningslinjer for vurdering av forsyningssikkerhet, og modellverktøyet MONSTER. Modellverktøyet er et analyseverktøy for probabilistiske analyser av forsyningssikkerhet, der resultatene må tolkes kritisk, og vi skal jobbe videre med utvikling av metoder og verktøy.

Diskusjonen i etterkant handlet om Statnett tar med endringer i kraftsystemet i sine vurderinger.

Odd Henning Abrahamsen fra Lyse Elnett presenterte hvordan man vurderer forsyningssikkerhet i regionalnettet. Lyse har tro på stor vekst i sitt område, og planlegger å investere for nærmere 10 milliarder kroner frem mot 2030. Med tanke på forsyningssikkerhet har de et mål om å redusere sin KILE til under 15 millioner kroner per år. Odd Henning gikk gjennom et praktisk eksempel på hvordan de vurderer forsyningssikkerhet, og forklarte oss hvordan Lyse tenker når de vurderer forsyningssikkerhet.

Diskusjonen i etterkant handlet om hvilke alternative vurderinger Lyse gjør i forbindelse med stasjonsinvesteringer. I tillegg ble sårbarheten samfunnet blir utsatt for ved større avhengighet av elektrisitet poengtert, og hvordan vi kan vurdere denne sårbarheten utover den økonomiske kostnaden. Det ble også diskutert om man risikerer overinvesteringer i nettanlegg.

Lars Martin Hytten fra Statnett fortalte om analysene av Sør-Rogaland. Hovedfokus i analysene har vært kraftforsyning til Sør-Rogaland, inkludert byene Stavanger og Sandnes. Lars Martin pratet spesielt om hvordan de vurderte forsyningssikkerhet i analysen. I vurderingene på Nord-Jæren har Statnett blant annet fokusert på hendelser med lav sannsynlighet og høy konsekvens, og Statnett deltar i FoU-prosjekt for å se nærmere på hvordan slike hendelser skal vurderes. I analysearbeidet har det vært samarbeid med Lyse Elnett, og Lars Martin trakk frem at et samlet syn på utviklingen av transmisjons- og regionalnettet gir robuste løsninger.

Det var ingen diskusjon i etterkant av presentasjonen.

Helene Ødven fra DNT fortalte om balansert kraftsystemutvikling med et miljøperspektiv. Helene understreket at det er viktig å ta hensyn til friluftsliv, landskap og naturmangfold i kraftsystemutvikling. Vi må ha tett samarbeid i kraftsystemutviklingen slik at vi klarer å oppnå de beste løsningene på et nasjonalt nivå. Det er stor villighet til å inngå slike samarbeid, og man ønsker at det skal legges til rette for reell innflytelse.

Diskusjonen i etterkant handlet om effekter av samarbeid med turistforeninger i konkrete prosjekter, og hvordan man kan oppnå best lokalisering av ny produksjon og strømnett.

Program Hørings- og dialogmøte i forbindelse med Nettutviklingsplanen 2019

Torsdag 2. mai 2019
Thon Hotell Orion, Bergen.

Start kl.: 10:00

Velkommen
Håkon Borgen, Statnett

Nettutvikling i region Vest
Eirik Gullesen, Statnett

Vurdering av forsyningsikkerhet
Karin Lövebrant Västermark, Statnett

Vurdering av forsyningssikkerhet
Odd Henning Abrahamsen, Lyse Elnett

Lunsj kl.: 11:45-12:45

Nettutvikling Sør-Rogaland
Lars Martin Hytten, Statnett

Balansert kraftsystemutvikling med miljøperspektiv
Helene Ødven, FNF Hordaland

Workshop: Hvordan samarbeide om nettutvikling?

Slutt kl.: 15:30

Gruppereferat fra workshop

Gruppe: Nett 1

Deltagere:	Odd Henning Abrahamsen	Lyse Elnett
	Sonja Risser	BKK Nett
	Camilla Berntsen	BKK Nett
	Arne Tefre	SFE Nett
	Odd Håland Øksnevad	Haugaland Kraft Nett
	Vidar Sagen-Roland	Haugaland Kraft Nett

Referent: Lars Martin Hytten (Statnett)

1. Tema A

- iflg. NVE er det ikke mulighet for å reservere kapasitet. BKK og Lyse tillater først kapasitet når konsesjon er innvilget og tilknytningsavtale er undertegnet. De inngår heller ikke tilknytningsavtale før det foreligger konsesjon for eventuelle nettiltak og/eller for produksjonsanlegg. I forkant av dette bør vi imidlertid ha en tett dialog med kunden.
- Haugalandet kraft skulle ønske at kundene kunne ta kontakt litt tidligere i prosessen. Det er ofte vanskelig å få utarbeidet konsesjonssøknader i tide dersom det trenges nettiltak for å knytte til nytt forbruk eller produksjon.
- Det kan være en utfordring at eksisterende kunder øker forbruket jevnt og trutt, uten at de trenger å søke om dette (til forskjell fra nye kunder).
- BKK og Lyse operer med en frist for utnyttelse på rundt ett år for tildelt kapasitet. Det er neppe rasjonelt å ha et system der aktører holder av mye kapasitet som de ikke benytter. Samtidig kan det være vanskelig å planlegge f.eks datasentre dersom man ikke får mulighet til å reservere kapasitet litt på forhånd.

Prosess og åpenhet

- Det burde vært bedre kommunikasjon til det offentlige om kapasitetsforhold i nettet. KSUen kommer bare ut hvert annet år, og blir fort utdatert. En nettportal kunne vært et egnet verktøy.
- Kundene ønsker nok å kunne søke kapasitet når som helst, uten å måtte forholde seg til bestemte tidspunkter. Samtidig kunne det vært nyttig for nettselskapet å ha denne typen "samlede" opptak, særlig for å kunne vurdere tilfeller der flere konkurrerer om den samme kapasiteten.

Kostnader

- Det at vi tar oss betalt for utredning blir i seg selv en slags betaling for kapasitet man reserverer. Nettselskapene ønsker i utgangspunktet ikke å lage et marked for kapasitet. Dette vil blant annet gi utfordringer med å koordinere hvem som har rett på kapasitet til enhver tid.

Gruppe Nett 2

Deltagere: Vigdis Andrea Gustavsen (BKK Nett), Rakel Holt (BKK Nett), Mona T. Skår (BKK Nett), Beate Rønneberg (Lyse Elnett), Kristen Skrivarvik (SFE Nett)

Referent: Eirik Gullesen (Statnett)

Oppsummerende hovedpunkter (omforent)

1. **Viktig å involvere tidlig og etablere felles forståelse av scope og sentrale begrep som for eksempel risiko.**
2. **Vi bør ha en felles dynamisk plattform for å dele informasjon (Behov for felles "levende"/oppdaterte dokumenter og filer)**

Tema C: Samarbeidsformer

1. **Samarbeidsformer i tidligfase: erfaringer fra regionale eksempler:**

- **Lyse** har samarbeidet en del med Statnett de siste årene:
    - Har vært mye utskifting av folk hos begge parter, særlig i Statnett. Dette er/har vært utfordrende.
    - Savner mer avklaring om fremgangsmåte i tidligfase.
    - Bør møtes fysisk med jevne mellomrom
    - Fungerte bra å ha en workshop sammen, der man fikk bedre innsyn i arbeidsmetoder (Der bla. Eivind Norum og Elisabeth S. Gimming deltok fra Statnett)
    - Ulik oppfatning av risiko: viktig at forståelsen av risiko ble avklart, men det burde vært gjort tidligere. Lyse gikk fra å være misfornøyd med samarbeidsformen til å bli fornøyd.
    - Vanskelig å arbeide uten felles forståelse av hvordan man tilnærmer seg hendelser med lav sannsynlighet og høy konsekvens. Utfordrende i tidligfase av samarbeid, men positivt at Statnett og Lyse etter hvert etablere omforent forståelse av temaet.
    - Lyse støtter SFE i at det er postitivt at aktørene får tilgang til ressurser og verktøy som Statnett har, for eksempel modeller og prognoser.
- BKK: Eksempel med overgang BKK til Statnett tar over nettet (300 kV i området)
    - Støtter også at det å møtes med jevne mellomrom og etablere felles forståelse er nyttig.
- SFE: Har samarbeidet godt med Statnett på flere områder, for eksempel transformering Refsdal og Ørskog - Sogndal, samt systemutredning av sentralnettet på Vestlandet (2011) der det også var god involvering. Ressurser hos Statnett gjorde mye av arbeidet.

- God erfaring med tidlig avklaring av mandat/scope i sistnevnte systemutredning. Dette fungerte bra.
- Postitivt at aktørene fikk tilgang til ressurser og verktøy som Statnett har, for eksempel modeller og prognoser.

- **Viktig å få med representantar fra alle involverte parter**

2. <u>Effektivt samarbeid – hvilke verktøy bør vi bruke?</u>

- Eksempel med regneark med oversikt over planer om forbruk/produksjon:
  - Nyttig med en felles liste. Hvor sakene er i prosess.
  - Bør være felles tilgjengelig, kanskje listen bør ligge i E-room? Hensiktsmessig med et felles «levende» dokument som flere kan arbeide i samtidig. Slik unngår man å måtte laste ned og laste opp ny versjon hver gang man gjør en endring.
  - Lyse/BKK: bør vi ha en felles plattform der vi kan logge inn på et område hos Statnett slik at vi kan få verifisert at vi er omforent med status større tilknytninger og tildelt kapasitet tilsvarende andre platformer alla Fosweb. En pålogging vil også ivareta en bedre håndtering av kraftsensitiv informasjon enn lister oversendt på mail.
  - Lyse: Statnett bør muliggjøre en oversikt over hvilke steder i nettet det er kapaistetsbegrensninger, og status kapasitetsbegresninger.
  - Lyse: Statnett må bestemme seg for en ens praksis som ikke er personavhengig. Det bør også være tydelig hvem som har ansvar hos begge parter (både hos Statnett og hos ansvarlig nettselskap)
  - Lyse/BKK: bør vi ha en felles plattform der vi kan logge inn på et område hos Statnett slik at vi kan utveksle for eksempel Norgesmodell og data?
  - SFE: Statnett må tidligere på banen for produksjonssøknader. Nettanlegg bør være utreda og søkt konsesjon for parallelt med konsesjonsbehandling av produksjonsanlegg. Lyse støtter SFE i dette
  - BKK: ikke hensiktsmessig å informere om planer til Statnett før det er litt konkretiserte planer.
- Eksempel: tildelingsordning:
  - SFE: tildelingsordninger er ikke en god løsning. Utfordrende at det ikke kostet noe å melde seg på tildelingsordningen.
  - SFE/Lyse: Bør det koste noe å reservere effekt?
  - SFE: Vanskelig å få til en ryddig prosess og likebehandling av aktørene som søker.
  - Vanskelig å ha et koordinert løp.

- Spørsmål BKK: hva med DSO, påvirker dette planarbeidet? Diskusjon der vi opplevde dette som litt nytt, og at det på sikt kanskje gjør det mulig å utnytte dagens nett bedre, og få inn mer produksjon og forbruk.

3. **Samarbeid med ulike aktører:**
    - Produksjon, datasenter og petroleum er nokså ulike aktører som ofte har en klar agenda ovenfor nettselskapene. De er i ulik grad interessert i ulike tema (forsyningssikkerhet, lav tarriff/kostnad)

Faglig samarbeid: diskutert over, ref SFE sitt innspill/eksempel på bra samarbeid med tidlig involvering og ressurser fra Statnett og bruk av modeller og kompetanse.

Gruppe Produksjon 1

Deltakere:	Håvard Nordvik (SFE produksjon), Andreas Thon Aasheim (NORWEA) og Bjarne Vaage (Småkraft AS)
Referent	Tommy Haugen (Statnett)

1. Gruppediskusjon Tema A

Vi ønsker en felles portal ("effektweb") hvor vi kan informere om hvor i nettet og hvor mye vi skal søke om. Meldingen havner i "effektweb" for å informere om totalt kvantum MW (utfallsrom for installasjon) og innmatingspunkt i nettet.

Når man søker om konsesjon burde det være informasjon om hvor mye som det er plass til i ulike punkter, gjerne et kart som viser tilgjengelig kapasitet i ulike innmatingspunkter (slik at man vet om det er poeng å søke i aktuelt punkt eller om man skal vurdere annet punkt). Mellom konsesjon og konsesjonsvedtak må det komme informasjon om kvantum tilgjengelig i omsøkt punkt endres. Utredningsplikten må utløses mellom konsesjon og konsesjonsvedtak dersom det ikke er kapasitet til omsøkt kvantum, produsent kommer tilbake med informasjon til netteier om det er ønskelig med utredning.

Ved tidspunkt for konsesjonsvedtak må det vites hva slags tiltak som må til for å knytte til omsøkt kvantum – korte frister for tilknytning er bra (det sier noe om modenheten til prosjektene). Reservering av kapasitet må koste noe. Klare tidsfrister må holdes. Tidsfrister kan ikke endres/forlenges – da må det søkes på nytt.

2. Hovedpunkter

- Vi må ha informasjon fra en felles portal på tidspunkt hvor konsesjon søkes, og nettselskap må følge samme mal.
- Mellom tidspunkt for konsesjonssøknad og konsesjonsvedtak må det vites om det er kapasitet. Dersom det ikke er kapasitet utløses utredningsplikten, slik at når konsesjonsvedtak fattes har man utredet nødvendige tiltak.
- Korte tidsfrister etter konsesjonsvedtak er avgjørende for å opprettholde fremdriften i prosjektene.

Gruppe Produksjon 2

Deltagere: Per Bjarne Mosdal (Odda Energi)
Knut Seim (Odda Energi)
Magne Andresen (SKL)
Erik Spildo (BKK produksjon)

Referent: Marianne Veggeberg (Statnett)

1. Tema B

Det er viktig med god responstid slik at man kan svare ut henvendelser innen rimelig tid. Det er videre viktig at kundene får tildelt riktig kontaktpunkt/avdeling hos Statnett. Kontakten må ha beslutningsmyndighet til å ta prosessen videre.

Produsentene er opptatt av samfunnsøkonomien i nettutviklingen. Gode samfunnsøkonomiske beregninger som er åpne er viktig for å synliggjøre verdien av fornybar kraft. Forsyningssikkerhet er vanskelig å sette en pris på og hvem skal betale for den? Produsenter ønsker tilgang til de økonomiske analysene. De ønsker å vite verdien av varen som selges. Innmatingstariffen er viktig, slik at det blir lik konkurranse i det europeiske markedet.

I hvilken form? Digitalt. Direkte og i møter der vi kan gi innspill, og i KSU. Info må være offentlig tilgjengelig. Statnett oppleves som mer tilgjengelig nå enn tidligere.

Man må lage tydeligere og bedre prosesser. Beslutningsprosessen må ha bedre overlapp fra en BP/beslutningsport til en annen.

Må både store og små prosjekter kjøres etter samme BP-prosess? Prosesstid bør gjenspeile størrelsen i prosjektet. De eksterne aktørenes prosjekter kan nødvendigvis ikke tilpasse seg Statnetts prosess.

Gruppe Forbruk

Deltagere:	Kjetil Leivoll, Equinor Mongstad
	Ola Nestaas, Gassco
	Øystein R. Berge, Equinor
	Stein Øvstebø, Hydro
Referent:	Grete Westerberg (Statnett)

2. Tema C: Samarbeidsformer

Samarbeidsformer:

Utfordring: Statnett har normalt lengre ledetider enn aktørene. Skaper stor usikkerhet for aktørene, de må ta sine beslutninger med usikkerhet om nett er på plass i tide. Tilsvarende for informasjon om evt. kostnader som skal ilegges aktøren.

Statnett har også brukt for lang tid på å respondere på petroleumsaktørenes behov.

Hydro viste til sine positive erfaringer med å inngå samarbeidsavtale med Statnett. Det gir mer forutsigbarhet på tid og kostnad, gir bedre flyt i samarbeidet og Statnett tildeler ressurser.

Aktørene forventer at Statnett har pågående nettutvikling uavhengig av om det er en kunde som betaler for utredning. Nettutvikling i transmisjonsnettet må ikke stoppe opp i mangel av sponsorer.

Tilknytningsprosess for nytt forbruk er etablert, men det er uklart hvordan Statnett blant annet håndterer utfasing av produksjon, jfr. Energiverk Mongstad. Statnett bør ha fokus på hva som er fornuftig nettutbygging også i slike tilfeller.

Det er problematisk for aktørene i BKK-området at Statnett ikke tar på alvor det som BKK har gjort tidligere – at man ser bort fra det i sin saksbehandling. Det bør være en helhetlig planprosess uavhengig av eierskap, og Statnett må forholde seg til de forpliktelser som følger ved overtatt nett fra BKK.

Informasjonsutveksling:

Statnett ønsker at aktørene kommer tidlig, også før informasjon er offentlig. Åpenhet fra kunden er viktig for at Statnett skal forstå behovet. Det er også viktig at kunden forstår Statnetts prosess.

God håndtering av sensitiv informasjon er viktig. Vi bør ha et mer forpliktende system for å utveksle info uten at det blir offentlig.

Hvordan skal kunden få informasjon tidlig om hvor det er kapasitet? Viktig at Statnett bidrar til mest mulig transparens med tanke på tilgjengelig kapasitet på kort og lang sikt innenfor regelverket. Statnett jobber med det, men har foreløpig ikke kunnet publisere info pga. beredskapsforskriften. Løsningen kan være innloggingsløsning for slik informasjon og mer overordnet offentlig informasjon.

Viktig med åpenhet om planer begge veier. Men kan være krevende fordi det er flere lisenser som blir samordnet av f.eks. Gassco eller Equinor. Selskapene ønsker ikke å gå ut for tidlig, også pga. konkurranse mellom lisensene. Selskapene ønsker ikke å dele sine strategier med andre selskaper eller med operatøren.

Samhandling transmisjonsnett og regionalnett: Er ikke alltid god samhandling. Kunden bør slippe å gå til to nettselskaper men kunne forholde seg til en. Noen felles spilleregler for effektiv samhandling, forutsigbarhet og lavest mulig kostnader for aktørene bør fastsettes.

Faglig samarbeid:

Statnett må være transparent: god og åpen NUP, vise kostnad og fremdrift, endringer siden sist, dialogmøter, gode nettsider som gir god informasjon. Forutsigbarhet og kostnader er viktig.

Aktørene sitter med informasjon om behovet som ikke fremkommer i tilknytningssøknad. Bør analyseres dypere før vi får endelig svar. Viktig at svar på tilknytning kommer raskt – Statnett bør komme med en service-erklæring.

Samhandling/prosess knyttet til utredning av behov for økt nettkapasitet, plan for gjennomføring og idriftsettelse av nødvendige tiltak, tidspunkt for formell søknad og aksept om tilknytning og oppdatering av nettavtale mhp tilgjengelig kapasitet bør klargjøres med fokus på kundens rettigheter og behov for forutsigbarhet.

Hva er en formell søknad om tilknytning, og når skal den sendes?

Koordinering av tiltak viktig. Eksempler med Nyhamna og Melkøya. Statnett må ha nok informasjon til å gjøre de riktige valgene. Tiltak bør kunne dekke både kundens og nettets behov.

Prosjekter i stasjoner: få frem kundespesifikke kostnader, må løftes frem i prosjektutviklingen. Viktig at disse synliggjøres tidlig i prosessen.

Svært viktig med koordinerte fremdriftsplaner, og vite hva kostnadene i hver fase er.

3. Tema A: Nettavtaler

Informasjon om hvor mye som er tildelt og hvor lenge bør være tilgjengelig.
Viktig at ledig kapasitet blir gjort tilgjengelig. Kan eksempelvis vises med et interaktivt kart.
En selvbetjeningsløsning på nett vil løse utfordringen med konfidensialitet!

Gruppe Miljø og myndighet

Deltagere:	Ørjan Sælensminde, Forum for natur og friluftsliv (FNF)
	Anniken Friis, Fylkesmann i Vestland
	Synnøve Lill Paulen, NVE
	Sturla Knutsen, OED
	Kristin Rasdal, OED
	Nicolas Rodriguez, DNT
Referent:	Harris Utne (Statnett)

4. Tema B Miljø og myndighet

- Viktig at det fremgår hva som er plikter og rettigheter når en kunde ønsker tilknytning. Dette handler om prissignaler, lokalisering, anleggsbidrag. Kunder må kunne ta velinformerte valg.
- Viktig med reell medvirkning i konseptvalgutredninger (KVU). Viktig at Statnett får med innspill så tidlig som mulig, ikke alltid det er lett å få til, her kan Statnett bli enda bedre.
- Natur og miljø må vektlegges sterkt i konseptvalgutredninger. Statnett må også ta hensyn til energieffektivisering og andre tiltak.
- Statnett har en viktig rolle og skal forstå utviklingsbehov som kan påvirke nettutbyggingen. Det er viktig at Statnett er sin rolle bevisst.
- Perspektiv fra DNT: Viktig at Statnett holder seg til det faglige, ikke det politiske. Analysene til Statnett er balansert og gode, men må også være opptatt av å få frem nyansene i kommunikasjon eksternt. Et eksempel er nylig rapport om et fullelektrisk samfunn.

Gruppe Infrastruktur og beredskap

Deltagere: Frida Torgersen, BaneNOR
Alfa Sefland Winge, Fylkesmannen Vestland
Monica Grini, Forsvarsbygg
Nils Dyrøy, DSB
Referent: Arne Utne, Statnett

5. Tema A/B/C

Vi startet diskusjonen med å slå fast at vi var en gruppe med "stor spredning" i bakgrunn og fokus og dermed også hva vi ville legge vekt som "kunde av transmisjonsnettet". Frida Torgersen fra BaneNor og Monica Grini fra Forsvarsbygg er i utgangspunktet "kunder"/forbrukere, men primært i regionalnett og ikke i transmisjonsnettet direkte. DSBs oppgave er å passe på personsikkerheten for de som jobber i og med elektriske anlegg. Alfa Sefland Winge fra Fylkesmannen jobber primært med beredskap og ROS-analyser i den sammenheng.

Et tema som kom opp var om vi ("ulike statlige virksomheter") hadde god nok dialog og forstod hverandres behov og ønsker, også tidlig nok?

Gruppen diskuterte også behov og nytte av å kunne dele informasjon om sårbarheter med relevante aktører på sikker plattform. Dette er type informasjon som må beskyttes, selv om man må og ønsker å diskutere dem med relevante aktører. Hvordan løse dette på en effektiv måte?

6. Tema B

Ad tema B: "Åpenhet i tidligfase" spesielt var det enighet om at tidlig nok dialog er viktig og at den går "begge veier". Det medfører blant annet at regionalnettkundene må vite og være trygg på at de behov og planer de melder inn lokalt og regionalt (regional-KSU) også kommer frem til Statnett (sentralnetts-KSU), (KSU= kraftsystemutredning). Og motsatt at Statnetts planer og tanker tidlig nok kommer hele veien gjennom verdikjeden til kunden, slik at denne får tid nok til å tilpasse seg, eller respondere.

En mulig måte å få lagt til rette for dette vil være etableringen av en "EffektWEB" hvor mye informasjon er bare "et tastetrykk unna".